

1. Anton Aškerc: MEJNIK

Aškerc se je rodil 1856 v Globokem pri Rimskih Toplicah v revni kmečki družini. Gimnazijo je s tetino pomočjo obiskoval v Celju. Stopil je v mariborsko bogoslovje, čeprav ni čutil nagnjenja za duhovniški poklic. Bil je kaplan po štajerskih krajih. Leta 1898 je prosil za upokojitev in dobil takoj nato mesto mestnega arhivarja v Ljubljani. Tu je umrl 1912.

Uvrščamo ga v obdobje med romantiko in realizmom. Pisati je začel pozno, prvo pesem je objavil šele l. 1880 v Stritarjevem Zvonu. Nato je začel sodelovati pri Ljubljanskem zvonu, najprej z liriko, od l. 1882 naprej, ko je urednik Fran Levec spoznal v njem nadarjenega epika, pa predvsem z baladami in romancami, pa tudi z legendami in parabolami v verzih. Po motiviki delimo balade in romances na tiste iz ljudskega življenja (Na sedmini, Mejnik, Godčeva balada), z zgodovinsko snovjo (Brodnik, Janičar, ciklus Stara pravda), s socialno vsebino (Anka, Zimska romanca). Glavna značilnost Aškerčevih balad je ta, da vsebinsko in oblikovno poskušajo preseči značilnosti stare romantične zvrsti. Vsebinsko težijo k uporabi anekdotičnih ali zgodovinskih snovi za ponazoritev nacionalnih in socialnih idej, oblikovno pa pogosto izgubljajo tipične lastnosti. Spreminjajo se v epsko zasnovane slike. S tem se približujejo oblikam realističnega pesništva.

Z legendami in parabolami (Čaša nesmrtnosti, Prva mučenica) je ustvaril novo zvrst, ki je nadomestila staro balado in romanco s času primernejšo pesmijo.

Zavrgel je katoliško dogmo in si poskušal zgraditi zaokrožen svetovni nazor na osnovi panteizma, pozitivizma in materializma.

Realistične težnje so opazne v Aškerčevem slogu in metriki. Zavrgel je blagoglasnost in leporečje Stritarjeve šole in uvajal trši, neuglajen verz; v slogu in jeziku se je približal vsakdanjemu govoru; proti koncu je ta slog postajal papirnat in časnikarski.

Balada je vsebinsko dramatična, mračna, tragična, v njej nastopajo nadnaravne sile.

Mejnik

Pesem je umetna balada. Vzdušje je mračno, grozljivo. Fantastičnost predstavlja dogodek, ki bi bil lahko samo privid pijanega, domov se vračajočega Martina, saj sreča pravkar umrlega soseda, ki naj bi prenašal prestavljeni kamen na prvotno mesto. Prepletata se epskost in dramatičnost. Epsko je opisovanje nočnih dogodkov, dramatičnost pa ustvarjata monolog in dialog. Pesem je sestavljena iz desetih kitic. Za drugo in četrto je značilen Martinov monolog, za sedmo pa Vidov. V peti in šesti poteka dialog med njima. Motivika je vzeta iz ljudskega življenja.

Ideja - krivice, storjene v času življenja, te spremljajo še po smrti, če se ne poravnajo.